

การเผยแพร่ผลงานวิชาการในวารสารเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

จากการเข้าการอบรม ฟังการบรรยาย สัมมนาเกี่ยวกับการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ได้รับฟังความรู้และข้อเสนอแนะจากวิทยากรหลากหลายเวที และจากการเชิญคณาจารย์ในคณะวิทยาการจัดการที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ และเลขาธิการคณะกรรมการ ก.พ.ว. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มาบรรยายสรุปเพื่อให้คำแนะนำในการใช้ผลงานทางวิชาการประเภทบทความวิจัยและบทความวิชาการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ จึงขอสรุปสาระสำคัญที่อาจนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติหรือข้อเตือนใจในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ กรณีการส่งบทความวิจัยหรือบทความวิชาการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้

1. ศึกษา ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2564 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เป็นประกาศฯ ที่ใช้ในปัจจุบัน เพื่อศึกษากฎเกณฑ์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการในแต่ละระดับ เช่น ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.), รองศาสตราจารย์ (รศ.) หรือศาสตราจารย์ (ศ.) ทำความเข้าใจว่าการขอตำแหน่งทางวิชาการแต่ละระดับ มีวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่วิธี ทำอย่างไรบ้าง แต่ละวิธีจะต้องใช้ผลงานวิชาการในลักษณะใดบ้าง ต้องใช้จำนวนกี่เล่ม กี่ชิ้นงาน เพื่อวางแผนในการเตรียมจัดทำผลงานตามวิธีที่ตนเองมีความถนัด (สำหรับผู้ที่ยังไม่มีผลงานวิชาการใด ๆ) หรือกรณีที่บางคนมีผลงานอยู่บ้างแล้วแต่ยังไม่ครบ จะได้วางแผนว่าจะจัดทำผลงานประเภทใดเพิ่มเติม เพื่อเป็นลดภาระและระยะเวลาในการจัดทำผลงาน

สิ่งสำคัญคือ ผลงานทุกประเภทที่นำมาใช้ในการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการจะต้องผ่านการพิจารณากลั่นกรอง/ประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 3 คน จากสถาบันที่หลากหลาย ฯลฯ

2. เผยแพร่ในวารสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับ

รูปแบบและวิธีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาเพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการมีหลายวิธีการ แต่สำหรับกรณีการเผยแพร่บทความวิจัยหรือบทความวิชาการในวารสารวิชาการนั้น ต้องเผยแพร่ในวารสารที่ได้รับการยอมรับไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือนานาชาติ เช่น วารสารนั้นอยู่ในฐาน TCI 1, TCI 2 หรือเป็นวารสารที่ได้รับการยอมรับในศาสตร์หรือสาขานั้น ๆ โดยต้องเป็นวารสารที่มีการเผยแพร่มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ไม่น้อยกว่า 3 คน

“ผลงานทางวิชาการต้องได้รับการเผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับชาติ ซึ่งวารสารวิชาการระดับชาติต้องเป็นวารสารวิชาการที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ

หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยวารสารวิชาการนั้นต้องมีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี และมีการตรวจสอบคุณภาพของบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบบทความ (peer reviewer) ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากหลากหลายสถาบัน อย่างน้อย 3 คน ทั้งนี้วารสารวิชาการนั้นอาจเผยแพร่เป็นรูปเล่มสิ่งพิมพ์ หรือเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกำหนดการเผยแพร่อย่างแน่นอนชัดเจน” (ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2564)

3. เลือกเผยแพร่ในวารสารที่มี “การทบทวนวรรณกรรม หรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง”

เนื่องจากวารสารแต่ละเล่มอาจมีการกำหนดแบบฟอร์มสำหรับจัดพิมพ์บทความวิจัยหรือบทความวิชาการไม่เหมือนกันในบางหัวข้อ เช่น วารสารบางฉบับไม่กำหนดหัวข้อให้มีการทบทวนวรรณกรรมหรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการนำบทความที่เผยแพร่ไปขอตำแหน่งทางวิชาการ เนื่องจากบทความที่เผยแพร่ส่วนใหญ่จะถูกจำกัดด้วยจำนวนหน้า ไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาหรือรายละเอียดได้ทั้งหมด แต่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินบทความเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการทบทวนวรรณกรรมหรือการนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ เพื่อให้เห็นกระบวนการทำวิจัยที่ครบถ้วนสมบูรณ์ที่ต้องมีการอ้างอิงทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ดังนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิฯ อาจไม่ทำการประเมิน หรือให้บทความนั้นตก หรือให้คะแนนพอใช้ เนื่องจากไม่เห็นการเชื่อมโยงทฤษฎี (แต่ผู้ทรงคุณวุฒิฯ บางท่านก็เมตตา ขอให้ส่งงานวิจัยฉบับสมบูรณ์มาให้ดูประกอบ) ด้วยเหตุนี้ เราจึงจำเป็นต้องป้องกันด้วยการเลือกวารสารเผยแพร่ในวารสารที่มีการกำหนดให้เขียนหัวข้อทบทวนวรรณกรรมหรือระบุแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4. พิจารณาจำนวนหน้าบทความที่เผยแพร่

จริงอยู่ว่า วารสารแต่ละฉบับจะกำหนดจำนวนหน้า เช่น 10 – 15 หน้า ความหมายคือไม่น้อยกว่า 10 หน้า และไม่เกิน 15 หน้า หรือกำหนดว่า ไม่เกิน 15 หน้า ความหมายคือก็หน้าก็ได้แต่ต้องไม่เกิน 15 หน้า กรณีที่วารสารมิได้กำหนดจำนวนหน้าขั้นต่ำ แต่กำหนดเพียงจำนวนหน้าสูงสุดไม่เกิน หน้า ผู้ส่งบทความพึงต้องระวัง อย่า!! พิมพ์เนื้อหาจำนวนหน้าน้อยเกินไป เช่น บางบทความเขียนไปเพียง 5 – 6 หน้า ทั้ง ๆ ที่วารสารให้สิทธิ์ไว้ไม่เกิน 15 หน้า (ไม่ผิดกติกา แต่ไม่เหมาะสม) บทความมีขนาดสั้นจนเกินไป จนขาดรายละเอียดหรือสาระสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิฯ อ่านแล้วไม่เข้าใจ ขาดความสมบูรณ์ ส่งผลให้ไม่ประเมิน หรือให้ตก หรือพอใช้

แนวทางป้องกัน จัดพิมพ์จำนวนหน้าให้มีความเหมาะสม หากยังไม่เกินจำนวนหน้าที่กำหนด ก็ควรใส่เนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้อ่านได้รายละเอียดมากที่สุด ให้ใช้หลักคิดว่าบทความนั้นครบถ้วนสมบูรณ์หรือยัง

5. ควรส่งเล่มรายงานการวิจัยแนบไปพร้อมกับบทความที่ใช้ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ

ด้วยเหตุที่ว่า 1) แบบฟอร์มวารสารบางเล่มไม่มีหัวข้อการทบทวนวรรณกรรมหรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรือ 2) บทความมีขนาดสั้นเกินไป หรือ 3) เพื่อป้องกันความเสี่ยง เพราะหากเจอกรณี 1) หรือ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิฯ บางท่าน ไม่ทำการประเมินหรือให้ตกเลย หรือ 4) ลดความล่าช้าที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิฯ ขอให้ส่งเล่มรายงานวิจัยฉบับเต็มให้ดูเพิ่มเติม และ 5) ทางที่ดีควรป้องกันไว้ดีกว่าแก้ไม่ว่าผู้ทรงคุณวุฒิฯ จะขอดูเล่มเต็มหรือไม่ก็ตาม เราควรส่งเล่มรายงานวิจัยฉบับเต็มแนบไปพร้อมกัน... *มีให้ครบ สบายใจว่า*

6. ไม่เป็นเรือพวง-มะเขือพวง-พวงองุ่น ... หากไม่ได้มีส่วนร่วมมาตั้งแต่ต้น

กรณี ผลงานวิชาการที่เผยแพร่มีผู้นิพนธ์/ผู้แต่งมากกว่าหนึ่งคน และมีการนำผลงานวิชาการเรื่องนั้นไปใช้ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ จะต้องมีการเขียนระบุให้ชัดว่าแต่ละคนทำหน้าที่ใด เช่น ใครเป็น First Author ใครเป็น Corresponding (ก.พ.ว. แต่ละมหาวิทยาลัยจะมีแบบฟอร์มกำหนดไว้ให้เขียน) โดยระบุรายละเอียดให้ชัดเจนว่าแต่ละคนทำอะไรบ้าง ที่สำคัญผู้แต่งร่วมหรือผู้ที่มีรายชื่อปรากฏในบทความนั้นต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ๆ ตั้งแต่ต้น เช่น ตั้งแต่การยื่นข้อเสนอโครงการวิจัย โดยต้องระวังหากมีการตรวจสอบว่าไม่ได้มีส่วนร่วมจริง เพียงแต่นำชื่อมาใส่เพื่อให้มีการะงานหรือนำไปใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการ จะเข้าข่ายผิดจริยธรรม (ก.พ.ว. บางมหาวิทยาลัย จะขอให้ส่งข้อเสนอโครงการวิจัยแนบหลักฐานให้ตรวจสอบด้วย) ... *เตือนตัวเองไว้ว่า อย่าทำ... ผิดจริยธรรม อาจถูกตัดสิทธิ์ยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ*

7. ระเบียบวิธีวิจัยต้องแม่นยำจริง

ถึงแม้บทความวิจัยที่นำไปใช้ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการนั้นจะผ่านการประเมินจาก Peer Review ของวารสาร มีการเผยแพร่แล้วก็ตาม แต่มิได้หมายความว่าบทความวิจัยนั้นจะผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิฯ ที่ทำหน้าที่ประเมินบทความเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ หากบทความนั้นระเบียบวิธีวิจัยไม่ถูกต้องก็เป็นเรื่องยากที่ผู้ทรงคุณวุฒิฯ จะปล่อยผ่าน ...*อย่าคิดว่า... เผยแพร่ผ่านวารสารที่มีชื่อเสียง หรือวารสารระดับนานาชาติแล้วจะฉลุย...*

8. เลือกวารสารที่ไม่มีชื่อเสียง

ปัจจุบันวารสารที่อยู่ในฐาน TCI 1 หรือ TCI 2 มีเป็นจำนวนมาก และในแวดวงวิชาการต่างก็จะเป็นที่รู้จักกันว่าวารสารฉบับใดมีมาตรฐานจริง ๆ และฉบับใดมีเป้าหมายเชิงพาณิชย์มากกว่าวิชาการ นอกจากนี้ เราสามารถเข้าไปตรวจสอบในเว็บไซต์ของ TCI ได้ว่ามีวารสารใดบ้างที่ได้กลั่นไม่ตี หรือมีข้อร้องเรียน ...*พึง หลีกเลี่ยงที่จะลงพิมพ์เผยแพร่*

ด้วยความปรารถนาดี จาก คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี